

29.6.2018

EOAK/3393/2017

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Maija Sakslin

Esittelijä: Esittelijäneuvos Ulla-Maija Lindström

VEROHALLINNON MENETTELY ALKUTUOTTAJIEN ARVONLISÄVEROTUKSESSA

1 KANTELU

Kantelija arvosteli Verohallinnon menettelyä. Kantelun mukaan hän sai 21.3.2017 sain Verohallinnolta kirjeen, jossa uhattiin 5 000 euron arvonnisäveron maksuunpanolla, koska alkutuottajan arvonnisäveroilmoitusta ei ollut lähetetty. Kantelijalla ei ollut alkutuotannosta eli metsän arvonnisävelvollista myyntiä, eikä ostopajaan, vuonna 2016. Tilitoimistolta saadun tiedon mukaan Verohallinnolta tullut ohje syksyn 2016 aikana, ettei arvonnisäveroilmoitusta antaa, jos myyntiä ei verovuoden aikana ole ollut. Saman kirjeen oli saanut Maaseudun Tulevaisuuden 28.3.2017 julkaistun artikkelin mukaan 16 400 alkutuottajaa. Verohallinnon ilmoituksen mukaan 11 000 näistä kirjeistä lähetettiin virheellisesti. Kantelun mukaan Verohallinnon puhelinneuvonnasta ei saanut ohjausta veroilmoituksen antamisesta eikä lähetetystä kirjeestä. Kantelija totesi, että Verohallinnon kirjeet olivat aiheuttanut merkittävän työmäärän sekä energian ja ajan hukkaa vastaanottajilleen eikä tällaisia virheitä voi sallia.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin Verohallinnon Henkilöverotusyksikön selvitys ja Oikeusyksikön lausunto. Oikeusyksikön lausunnossa todetaan, että eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen selvitys- ja lausuntopyyntö saapui turvalla sähköpostilla Verohallinnon kirjaamoon 9.6.2017. Saapunut viesti jäi kuitenkin epähuomiossa käsittelemättä. Verohallinto pahoittelee, että selvityksen ja lausunnon antaminen asiassa on siten viivästynyt.

Henkilöverotusyksikön selvityksessä 21.12.2017 todetaan seuraava:

Taustaa

Verokauteen 2016 sovellettavan arvonnisäverolain 162 §:n mukaan verovelvollisen on annettava kultakin verokaudelta veroilmoitus. Veroilmoituksessa on ilmoitettava liikevaihto, suoritettava ja vähennettävä vero sekä muut Verohallinnon määräämät veron oikeamääräisyyden toteamiseksi tarpeelliset tiedot. Veroilmoitus on annettava viimeistään verokautta seuraavana toisena kalenterikuukautena verotililain 8 §:ssä säädettyä ajankohtana kyseisen lain 7 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen. Ilmoitus siitä, että veroa ei ole maksettava, voidaan antaa etukäteen, kuitenkin enintään kuudelta kalenterikuukaudelta.

Verokauteen 2016 sovellettavan arvonnisäverolain 177 §:n mukaan, jos verovelvollinen on laiminlyönyt veron ilmoittamisen kokonaan tai on ilmoittanut sitä ilmeisesti liian vähän eikä ole kehotuksesta huolimatta antanut veron määräämistä varten tarvittavia tietoja, Verohallinnon on määrättävä maksettavan veron määrä arvioimalla.

Lain oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä 1.1.2017 voimaantullut 16 §:n 2 momentti mahdollistaa sen, että Verohallinto voi antaa ilmoittamisvelvollisuutta rajoittavia määräyksiä silloin, kun ilmoittamisvelvollisuus on verovalvonnallisesti ilmeisen tarpeetonta. Verohallinto voi antaa 16 §:n 2 momentissa tarkoitettuja rajoittavia määräyksiä koskien verokautta, joka on päättynyt ennen lain voimaantuloa, mutta jolta ilmoitus on annettava lain voimaantulon jälkeen.

Verohallinnon yhtenä strategisena tavoitteena on parantaa aktiivisesti asiakkailleen tarjoamia palveluja ja keventää verotuksen yrityksille ja yksityisille henkilöille aiheuttamaa työtaakkaa.

Tämän tavoitteen edistämiseksi Verohallinto suositteli hallituksen esityksen HE 29/2016vp eduskuntakäsittelyssä valtiovarainvaliokunnalle, että lakiehdotukseen oma-aloitteisten verojen verotusmenettelylaiksi lisättäisiin säännös, jonka nojalla Verohallinto voisi myös arvonlisäverotuksessa ja muissa oma-aloitteisissa veroissa rajoittaa laissa säädettyä ilmoittamisvelvollisuutta silloin, kun ilmoittamisvelvollisuus on verovalvonnallisesti ilmeisen tarpeeton. Valiokunta ehdotti mainitun säännöksen lisäämistä lakiin ja Eduskunta säätöi lain valtionkunnan mietinnön mukaisesti.

Verohallinnon suosituksen taustalla oli erityisesti metsätalouden ilmoittamisvelvollisuutta koskeva epäkohta, sillä pelkkää metsätaloutta harjoittavan verovelvollisen oli aina annettava arvonlisäveroilmoitus sellaiseltakin verokaudelta, jolta hänellä ei ollut ilmoitettavia tietoja. Tuloverotuksessa metsätalouden harjoittajan ei ollut annettava metsätalouden tuloveroilmoitusta, jos hänellä ei verovuonna ollut ilmoitettavaa. Tämän epäkohdan vuoksi huomattava osa metsätalouden harjoittajista, jolla verovuodella ei ollut ilmoitettavaa, laiminlöi arvonlisäveroilmoituksen antamisen ja heille määrättiin sen johdosta myöhästymismaksu tai veronkorotus.

Verohallinto on edellä mainitun valtuutuslainsäädännön nojalla antanut 30.12.2016 päätöksen ilmoittamisvelvollisuudesta ja muistiinpanoista. Päätöksen 9 § 4 momentissa säädetään, että sellaisen metsätaloutta harjoittavan luonnollisen henkilön, kuolinpesän tai verotusyhtymän, jonka arvonlisäverotuksessa sovellettava verokausi on kalenterivuosi ja joka ei harjoita muuta arvonlisäverollista toimintaa, ei ole annettava arvonlisäveroa koskevaa veroilmoitusta ajalta, jolta ei ole veroa koskevia tietoja, ellei Verohallinto sitä erikseen vaadi.

Selvitys kantelijan kehotuskirjeestä

Kantelija oli ollut verokaudella 2016 rekisteröity alkutuotannosta arvonlisäverovelvolliseksi ja hänen verokautensa oli kalenterivuosi. Verohallintoon rekisteröidyn toimialatiedon mukaan hän harjoittaa metsätaloutta eikä harjoita muuta arvonlisäverollista toimintaa. Kantelija oli ilmoittanut, että hänellä ei arvonlisäveron verokaudelta 2016 ollut ilmoitettavia tietoja. Verohallinnon ilmoittamisvelvollisuudesta ja muistiinpanoista antaman päätöksen mukaisesti kantelijalla ei olisi ollut velvollisuutta antaa arvonlisäveroilmoitusta verokaudelta 2016.

Verohallinto oli lähettänyt kantelijalle 21.3.2017 verokautteen 2016 sovellettavan arvonlisäverolain 162 §:n nojalla kehotuksen puuttuvan arvonlisäveroilmoituksen antamiseksi verokaudelta 2016. Kantelija antoi Verohallinnon OmaVero-palvelussa 24.3.2017 verokautta 2016 koskevan arvonlisäveroilmoituksen, jonka mukaan hänellä ei ollut verokaudelta ilmoitettavia tietoja. Verohallinto ei määrännyt kehotuskirjeessä mainittua veroa maksettavaksi eikä kantelijalta peritty myöhästymismaksua.

Kantelijalle lähetetty kehotuskirje puuttuvan arvonlisäveroilmoituksen antamiseksi verokaudelta 2016 johtui puutteellisista verokausitiedoista. Uuden tietojärjestelmän määrittelyssä pyrittiin huomioimaan Verohallinnon ilmoittamisvelvollisuuden rajoittamista koskeva päätös ja määriteltiin, missä tilanteissa järjestelmän tuli estää kehotuskirjeiden muodostuminen niille metsätaloutta harjoittaville luonnollisille henkilöille, kuolinpesille ja verotusyhtymille, joilla ei ole muuta arvonlisäverollista toimintaa. Järjestelmää ei kuitenkaan saatu toimimaan määritellyllä tavalla, eikä virhe ollut Henkilöverotusyksikön tiedossa ennen kirjeiden lähettämistä.

Verohallinto oli vuoden 2017 aikana korjannut tietojärjestelmän määrittelyä ja toteutusta siten, että ilmoitusvelvollisuuden rajoittamisen piiriin kuuluville metsätalouden harjoittajille muodostuvat kehotuskirjeet estetään verokaudelta 2017. Verohallinto kiinnittää erityistä huomiota järjestelmän testaukseen, jotta varmistamme, ettei järjestelmässä ole vastaavaa systemaattista virhettä keuhällä 2018.

Viestintä

Verohallinto julkaisi heti virheen havaittua vero.fi:n etusivulla metsätalouden harjoittajille suunnatun kysymys-vastaus -parin, jossa tiedotettiin metsätalouden harjoittajia aiheettomista kehotuskirjeistä. Asiasta laadittiin 27.3.2017 vero.fi:hin uutinen, jossa tiedotettiin virheestä. Uutista tarkennettiin 28.3.2017 ja siihen lisättiin ohjeet sekä niille, jotka saivat kehotuskirjeen aiheettomasti että niille, jotka saivat sen ilmoituspuutteiden vuoksi.

Uutinen toimitettiin 28.3.2017 Maaseudun Tulevaisuus- lehdelle, joka julkaisi sen heti verkkojulkaisussaan ja hieman myöhemmin myös printtilehdessä. Verohallinto tiedotti lisäksi asiasta omissa sosiaalisen median kanavissaan. Uutinen lähetettiin 6.4.2017 sähköpostitse uutiskirjeenä uutiskirjeen tilaajille.

Verohallinto keskittyi virheen havaittua metsätalouden harjoittajien verokausi-, toimiala- tai toiminnanluonnevirheiden korjaamiseen, varmistaakseen erityisesti sen, ettei kehotuskirjeen saaneille metsätalouden harjoittajille aiheudu aiheettomasti vero- tai muita seuraamuksia verokaudelta 2016. Tämän perusteella Verohallinto valitsi yllä

mainitut viestinnälliset keinot metsätalouden harjoittajien tiedottamiseen. Henkilökohtaisia kirjeitä aiheettomasti kehotuskirjeiden saaneille metsätalouden harjoittajille ei lähetetty sen vuoksi, että kirjeiden muodostamisen edellyttämä työ olisi vaarantanut aiheettomien vero- ja muiden seuraamusten estämisen.

Verohallinnon Asiointiyksikkö järjestää tammikuussa 2018 info-tilaisuuksia asiakasohjaajille. Info-tilaisuuksissa läpikäydään asiakaspalvelun näkökulmasta maa- ja metsätalouden verotukseen liittyvät asiat mukaan lukien metsätalouden harjoittajien arvonlisäveroilmoittamiseen liittyvä Verohallinnon päätöksen ilmoittamisvelvollisuudesta ja muistiinpanoista 9 §:n 4 momentin mukaiset asiat.

Verohallinto huomioi arvonlisäverovelvolliset metsätalouden harjoittajat aikaisempien vuosien tapaan tammi-helmikuun 2018 aikana toimitettavalla tiedotteella. Tässä tiedotteessa ohjataan aiempaa tarkemmin keiden arvonlisäverovelvollisten metsänomistajien ei arvonlisäveroilmoitusta tarvitse antaa. Tämän lisäksi Verohallinnon asiakasohjaajat neuvovat maa- ja metsätalouden harjoittajia verotoimistoissa erityisesti tammi- ja helmikuussa 2018.

Lopuksi

Henkilöverotusyksikkö pahoittelee asiakkaalle verokaudelta 2016 lähetetystä aiheettomasta arvonlisäveron kehotuskirjeestä aiheutunutta vaivaa.

Verohallinnon oikeusyksikön lausunnossa 8.1.2018 todetaan seuraavaa:

Lainsäädäntö

Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin.

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Käsitteilyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Hallintolain 7 §:n mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomaisen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti.

Viranomaisen velvollisuudesta tiedottaa toiminnastaan ja palveluistaan sekä yksilöiden ja yhteisöjen oikeuksista ja velvollisuuksista toimialaansa liittyvissä asioissa säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 20 §:n 2 momentissa.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 20 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen on tiedotettava toiminnastaan ja palveluistaan sekä yksilöiden ja yhteisöjen oikeuksista ja velvollisuuksista toimialaansa liittyvissä asioissa.

Hallintolain 8 §:n mukaan viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin. Neuvonta on maksutonta.

Alkutuottajien arvonlisäverovelvollisuus

Verokauteen 2016 sovellettavan arvonlisäverolain 162 §:n mukaan verovelvollisen oli annettava kultakin verokaudelta veroilmoitus. Lain 177 §:n mukaan, jos verovelvollinen oli laiminlyönyt veron ilmoittamisen kokonaan tai oli ilmoittanut sitä ilmeisesti liian vähän eikä ollut kehotuksesta huolimatta antanut veron määräämistä varten tarvittavia tietoja, Verohallinnon oli määrättävä maksettavan veron määrä arvioimalla.

Laki oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä tuli voimaan 1.1.2017. Lain 16 §:n mukaan verovelvollisen on annettava kultakin verokaudelta veroa koskevat tiedot Verohallinnon vahvistamalla veroilmoituksella. Pykälän toisen momentin mukaan Verohallinto voi antaa ilmoittamisvelvollisuutta rajoittavia määräyksiä silloin, kun ilmoittamisvelvollisuus on verovalvonnallisesti ilmeisen tarpeeton. Verohallinto on antanut mm. kyseisen valtuutussääntönsä perusteella 30.12.2016 päätöksen ilmoittamisvelvollisuudesta ja muistiinpanoista (dnro A 123/200/2016). Päätöksen 9 §:n 4 momentin mukaan sellaisen metsätaloutta harjoittavan luonnollisen henkilön, kuolinpesän tai

verotusyhtymän, jonka arvonlisäverotuksessa sovellettava verokausi oli kalenterivuosi ja joka ei harjoittanut muuta arvonlisäverollista toimintaa, ei ollut annettava arvonlisäveroa koskevaa veroilmoitusta ajalta, jolta ei ollut veroa koskevia tietoja, ellei Verohallinto sitä erikseen vaatinut. Kyseisen Verohallinnon päätöksen 2 luku, jossa oli myös kyseinen 9 §, kumottiin 1.11.2017 voimaantulleella Verohallinnon päätöksellä veroilmoituksen ja kiinteistötietojen korjausilmoituksen antamisesta. Uuden päätöksen 9 § 4 momentti on sisällöltään sama kumotun päätöksen 9 §:n 4 momentin kanssa.

Menettely alkutuottajien arvonlisäverotuksessa

Verohallinto lähetti automaattiossa maaliskuussa 2017 maatalousyrittäjille, metsänomistajille ja elinkeinonharjoittajille selvityspyyntökirjeitä arvonlisäverosta lähes 17.000 asiakkaalle. Näistä kirjeistä noin 11.000 lähti väärin perustein asiakkaille, joiden ei tarvinnut antaa arvonlisäveroilmoitusta vuodelta 2016. Virhe johtui siitä, että maa- ja metsätaloudenharjoittajien sekä elinkeinonharjoittajien asiakastiedoissa oli puutteita. Verohallinto selvitti, ketkä saivat aiheettoman kirjeen ja korjasi virheet oma-aloitteisesti. Asiakkaille ei aiheutunut tästä myöhästymismaksua eikä muita veroseuraamuksia.

Henkilöverotusyksikön selvityksen mukaan kantelija oli rekisteröity verokaudelta 2016 alkutuotannosta arvonlisäverovelvolliseksi ja hänen verokautensa oli kalenterivuosi. Verohallintoon rekisteröidyn toimialatiedon mukaan kantelija harjoitti metsätaloutta eikä harjoittanut muuta arvonlisäverollista toimintaa.

Verohallinto lähetti kantelijalle 21.3.2017 kehotuksen antaa puuttuva arvonlisäveroilmoitus 4.4.2017 mennessä verokaudelta 2016. Kehotuksessa oli 5.000 euron arvioesitys arvonlisäveron määräämiseksi, jos pyydettyjä tietoja ei anneta määräajassa. Kantelija antoi 24.3.2017 OmaVero - palvelussa verokautta 2016 koskevan arvonlisäveroilmoituksen, jonka mukaan hänellä ei ollut verokaudelta ilmoitettavia tietoja. Verohallinto ei määrännyt kehotuskirjeessä mainittua arvioveroa maksettavaksi eikä kantelijalta ole peritty myöhästymismaksua. Kantelija poistettiin alkutuottajana arvonlisäverovelvollisten rekisteristä 1.4.2017 lukien.

Henkilöverotusyksikön selvityksen mukaan kantelijalle lähetetty kehotuskirje johtui puutteellisista verokausitiedoista. Uuden tietojärjestelmän määrittelyssä pyrittiin huomioimaan Verohallinnon ilmoittamisvelvollisuuden rajoittamista koskeva päätös ja määriteltiin, missä tilanteissa järjestelmän tuli estää kehotuskirjeiden muodostuminen niille metsätaloutta harjoittaville luonnollisille henkilöille, kuolinpesille ja verotusyhtymille, joilla ei ollut muuta arvonlisäverollista toimintaa. Järjestelmää ei kuitenkaan saatu toimimaan oikealla tavalla eikä virhe ollut Henkilöverotusyksikön tiedossa ennen kehotuskirjeiden lähettämistä. Järjestelmän määrittelyä on vuoden 2017 aikana korjattu siten, että metsätalouden harjoittajille ei pitäisi lähteä aiheettomia kehotuskirjeitä verokaudelta 2017.

Tiedottaminen aiheettomista alkutuottajien arvonlisäverotusta koskevista kehotuskirjeistä

Henkilöverotusyksikön selvityksen mukaan Verohallinto julkaisi heti virheen havaittuaan Verohallinnon internet-sivujen etusivulla metsätalouden harjoittajille suunnatun kysymys-vastaus - parin, jossa tiedotettiin metsätalouden harjoittajille lähetetyistä aiheettomista kehotuskirjeistä. Asiasta laadittiin myös 27.3.2017 tiedote vero.fi - sivulle. Tiedotetta tarkennettiin 28.3.2017 ja siihen lisättiin ohjeet sekä niille, jotka saivat kehotuskirjeen aiheettomasti että niille, jotka saivat sen ilmoituspuutteiden vuoksi. Tiedote toimitettiin 28.3.2017 myös Maaseudun Tulevaisuus - lehdelle, joka julkaisi sen heti verkkojulkaisussaan ja hieman myöhemmin painetussa lehdessä. Asiasta tiedotettiin myös Verohallinnon sosiaalisen median kanavissa ja tiedote lähetettiin 6.4.2017 sähköpostitse uutiskirjeen tilaajille.

Henkilöverotusyksikön selvityksen mukaan Verohallinto keskittyi virheen havaittuaan metsätalouden harjoittajien verokausi-, toimiala- tai toiminnanluonnevirheiden korjaamiseen varmistaakseen erityisesti sen, ettei kehotuskirjeen saaneille metsätalouden harjoittajille aiheudu aiheettomasti vero- ja muita seuraamuksia. Tämän perusteella Verohallinto valitsi edellä kuvatut viestinnälliset keinot metsätalouden harjoittajien tiedottamiseen. Henkilökohtaisia kirjeitä aiheettomasti kehotuskirjeiden saaneille metsätalouden harjoittajille ei lähetetty sen vuoksi, että kirjeiden muodostamisen edellyttämä työ olisi vaarantanut aiheettomien vero- ja muiden seuraamusten estämisen.

Verohallinto on julkaissut edellä mainittujen tiedotteiden lisäksi Verohallinnon internet-sivuilla tiedotteen 18.4.2017. Tiedotteissa kerrottiin virheestä ja siitä, että Verohallinto oikaisee virheet oma-aloitteisesti eikä asiakkaita tarvitse olla yhteydessä Verohallintoon. Verohallinto pahoitteli myös tiedotteissa virhettä ja siitä asiakkaille aiheutunutta haittaa. Verohallinto katsoo, että virheiden korjaaminen viranomaisaloitteisesti ja siitä yleinen tiedottaminen Verohallinnon internet-sivuilla, uutiskirjeessä, sosiaalisessa mediassa ja valtakunnallisessa Maaseudun Tulevaisuus - lehdessä täyttivät hyvän hallinnon palveluperiaatteen, neuvontavelvollisuuden ja tiedottamisvelvollisuuden vaatimukset.

Arvonlisäverotusta koskeva neuvonta

Kantelukirjoituksessa ei ole tarkemmin yksilöity kantelijan tai hänen tilitoimiston yhteydenottoja Verohallinnon asiakaspalveluun. Verohallinto ei ole siten kyennyt tarkemmin selvittämään yhteydenottoja Verohallinnon asiakaspalveluun ja sieltä mahdollisesti saatua puutteellista ohjausta ja neuvontaa.

Lopuksi

Edellä esitettyyn ja Henkilöverotusyksikön selvitykseen viitaten kantelijalle ei määrätty veroseuraamuksia aiheettomasti lähetetyn selvityspyynnön perusteella ja Verohallinto huolehti myös siitä, että muillekaan asiakkaille ei tullut veroseuraamuksia aiheettomasti lähetettyjen selvityspyyntöjen takia. Verohallinto pahoittelee aiheettomasta selvityspyynnöstä kantelijalle aiheutunutta haittaa ja vaivaa. Verohallinto kiinnittää erityistä huomiota järjestelmän testaukseen, jotta vastaavilta virheiltä jatkossa vältyttäisiin.

3 RATKAISU

Verohallinto oli tehnyt 30.12.2016 päätöksen ilmoittamisvelvollisuudesta ja muistiinpanoista. Päätöksen 9 § 4 momentissa säädetään, että sellaisen metsätaloutta harjoittavan luonnollisen henkilön, kuolinpesän tai verotusyhtymän, jonka arvonlisäverotuksessa sovellettava verokausi on kalenterivuosi ja joka ei harjoita muuta arvonlisäverollista toimintaa, ei ole annettava arvonlisäveroa koskevaa veroilmoitusta ajalta, jolta ei ole veroa koskevia tietoja, ellei Verohallinto sitä erikseen vaadi.

Verohallinto lähetti tästä 30.12.2016 päätöksestään huolimatta kantelijalle ja noin 11 000 muulle metsätalouden harjoittajalle, joiden ei tarvinnut antaa arvonlisäveroilmoitusta, väärin perustein seuraavan 21.3.2017 päivätyn kehotuskirjeen:

Arvonlisäveroilmoitus puuttuu

Olet rekisteröitynyt arvonlisäverovelvolliseksi. Verohallinto ei ole kuitenkaan saanut arvonlisäveroilmoitusta verokaudelta 2016.

Tarvitsemme puuttuvan arvonlisäveroilmoituksen viimeistään 04.04.2017. Tiedot voi ilmoittaa OmaVerossa (vero.fi/omavero).

Verokautesi pituus on vuosi. Arvonlisävero olisi tullut ilmoittaa ja maksaa viimeistään 28.02.2017.

Arvonlisäveroilmoitus on annettava jokaiselta verokaudelta, vaikka arvonlisäverollista toimintaa ei olisi ollut. Kun annat ilmoitukset oikeaan aikaan, vältät myöhästymisestä aiheutuvat viivästysseuraamukset.

Jos arvonlisäverollinen toiminta on päättynyt kokonaan, ilmoita siitä muutosilmoituksella. Arvonlisäveroilmoitukset on silti annettava lopettamispäivään saakka. Lisätietoja muutosilmoituksesta on osoitteessa ytj.fi

Jos emme saa puuttuvia tietoja määräajassa, arvioimme arvonlisäveron seuraavasti:

Verokausi 2016

5 000,00 euroa

Lisäksi tietojen ilmoittamatta jättämisestä voi olla seurauksena veronkorotus. Voit antaa kirjallisen selvityksen ennen veronkorotuksen määräämistä. Selvitys on annettava viimeistään 04.04.2017. Maksamattomalle verolle lasketaan myös viivästyskorkoa. Lähetämme arvioidusta verosta, veronkorotuksesta ja viivästyskorosta erillisen päätöksen.

Jos emme saa arvonlisäveroilmoitusta viimeistään määräpäivänä, sinut voidaan poistaa ennakkoperintärekisteristä. Arvonlisäveroilmoitusten laiminlyönti voidaan myös julkaista verovelkarekisterissä.

Verohallinnon selvityksen mukaan uuden tietojärjestelmän määrittelyssä pyrittiin huomioimaan Verohallinnon ilmoittamisvelvollisuuden rajoittamista koskeva päätös ja määriteltiin, missä tilanteissa järjestelmän tuli estää kehotuskirjeiden muodostuminen niille metsätaloutta harjoittaville,

joilla ei ole muuta arvonlisäverollista toimintaa. Järjestelmää ei kuitenkaan saatu toimimaan määrittelyllä tavalla, eikä virhe ollut tiedossa ennen kirjeiden lähettämistä.

Verohallinto julkaisi heti virheen havaittuaan Verohallinnon kotisivujen etusivulla metsätalouden harjoittajille suunnatun kysymys-vastaus –parin, jossa tiedotettiin metsätalouden harjoittajille lähetetyistä aiheettomista kehotuskirjeistä. Asiasta laadittiin myös 27.3.2017 tiedote vero.fi –sivulle. Tiedotetta tarkennettiin 28.3.2017 ja siihen lisättiin ohjeet sekä niille, jotka saivat kehotuskirjeen aiheettomasti, että niille, jotka saivat sen ilmoituspuutteiden vuoksi. Tiedote toimitettiin 28.3.2017 myös Maaseudun Tulevaisuus - lehdelle, joka julkaisi sen heti verkkojulkaisussaan ja hieman myöhemmin painetussa lehdessä. Asiasta tiedotettiin myös Verohallinnon sosiaalisen median kanavissa ja tiedote lähetettiin 6.4.2017 sähköpostitse uutiskirjeen tilaajille.

Verohallinnon verkkosivuilla julkaistiin 27.3.2017 tiedote:

Saitko selvityspyyntökirjeen arvonlisäverosta?

Verohallinto on lähettänyt alkutuottajille selvityspyyntökirjeitä arvonlisäverosta. Kirjeessä pyydetään antamaan puuttuva ilmoitus ja maksamaan mahdollisesti puuttuva vero.

Saamasi kirje on aiheeton jos

- Harjoitat pelkkää metsätaloutta, eikä sinulla ole ollut verokauden 2016 aikana liiketapahtumia.
- Olet saanut ilmoituksen muuttuneesta verokaudesta, jonka mukaan pidennetty verokausi on merkitty alkamaan 1.1.2017 ja olet saanut kehotuksen antaa tammikuun arvonlisäveroilmoitus.
- Jos olet antanut paperisen ilmoituksen ja merkinnyt nimesi, henkilö- tai Y-tunnuksesi ilmoitukselle.

Verohallinto pahoittelee asiasta aiheutunutta vaivaa ja korjaa verokausitiedot viranomaisaloitteisesti. Verohallintoon ei tarvitse olla erikseen yhteydessä.

Anna uusi arvonlisäveroilmoitus jos

- Kuulut arvonlisäverovelvollisten rekisteriin, etkä antanut ilmoitusta eräpäivään 28.2.2017 mennessä. Anna ilmoitus, vaikka toimintaa ei olisi ollut.
- Annoit paperisen arvonlisäveroilmoituksen, mutta et täyttänyt lomakkeelle tarvittavia yksilöintitietoja (esim. nimi, henkilötunnus, Y-tunnus).

Arvonlisävero olisi pitänyt ilmoittaa ja maksaa viimeistään 28.2.2017. Jos et ole ilmoittanut tietoja, anna ilmoitus mahdollisimman pian. Myöhässä annetusta ilmoituksesta ja maksusta voi aiheutua myöhästymisseuraamuksia.

Ilmoita arvonlisäveron tiedot viimeistään 4.4.2017

Voit antaa ilmoituksen verkossa esimerkiksi Verohallinnon OmaVero-palvelussa (aikaisemmin Verotili).

Palveluun kirjaututaan henkilökohtaisilla pankkitunnuksilla. Yritykset ja kuolinpesät tarvitsevat kirjautumiseen erillisen Katso-tunnisteen.

Jos et voi ilmoittaa sähköisesti, käytä uutta vuoden 2017 oma-aloitteisten verojen veroilmoituslomaketta. Kausiveroilmoituslomaketta ei enää käytetä.

Kantelun liitteenä oli Verohallinnon tiedote 6.4.2017:

Tärkeää tietoa maatalousyrittäjille ja metsänomistajille

Arvonlisäveroa kerran vuodessa ilmoittava: uusi ohje selvityspyynnön saaneille

Verohallinto lähetti maaliskuussa lähes 17 000 alkutuottajalle ja elinkeinonharjoittajalle selvityspyyntökirjeen arvonlisäverosta. Kirjeessä pyydettiin antamaan puuttuva ilmoitus ja maksamaan mahdollisesti puuttuva vero. Kirjeistä noin 11 000 oli aiheettomia.

Virhe johtui siitä, että maa- ja metsätaloudenharjoittajien sekä elinkeinonharjoittajien asiakastiedoissa oli puutteita. Verohallinto on selvittänyt, ketkä ovat saaneet aiheettoman kirjeen. Tiedot korjataan niin, että asiakkaiden ei tarvitse olla yhteydessä Verohallintoon.

Saamasi kirje on aiheeton, jos

- harjoitat pelkkää metsätaloutta, eikä sinulla ole ollut verokauden 2016 aikana osto- tai myyntitapahtumia.
- olet saanut ilmoituksen muuttuneesta verokaudesta, jonka mukaan pidennetty verokausi on merkitty alkamaan 1.1.2017 ja olet saanut kehotuksen antaa tammikuun arvonlisäveroilmoitus.
- olet antanut paperisen ilmoituksen ja merkinnyt nimesi, henkilö- tai Y-tunnuksesi ilmoitukselle.

Sinun ei tarvitse olla yhteydessä Verohallintoon, eikä virheestä aiheudu sinulle myöhästymismaksua. Verohallinto pahoittelee virhettä ja asiasta aiheutunutta haittaa.

Saamasi kirje on aiheellinen, jos

- olet myynyt puuta vuonna 2016.
- olet maatalouden- tai elinkeinonharjoittaja ja kuulut alv-rekisteriin.
- sinulla on metsätalouden lisäksi muutakin arvonlisäverollista toimintaa.

Anna arvonlisäveroilmoitus ja maksa vero mahdollisimman pian

Anna ilmoitus ja maksa vero Verohallinnon OmaVero-palvelussa (aikaisemmin Verotili). Jos et voi ilmoittaa sähköisesti, käytä uutta vuoden 2017 oma-aloitteisten verojen veroilmoituslomaketta. Maksa vero oma-aloitteisten verojen viitenumerolla. Saat viitenumeron palvelunumerosta 029 497 060 (pvm./mpm.).

Jos et anna ilmoitusta, saat Verohallinnolta päätöksen, johon on arvioitu veron määrä ja lisätty viivästymisestä aiheutuneet maksut. Eräpäivä on 12.5.2017.

Verohallinnon mukaan se keskittyi virheen havaittuaan metsätalouden harjoittajien verokausi-, toimiala- tai toiminnan luonne virheiden korjaamiseen varmistukseksi sen, ettei kehotuskirjeen saaneille metsätalouden harjoittajille aiheutunut aiheettomasti vero- tai muita seuraamuksia. Verohallinto valitsi viestinnälliset keinot virheestä tiedottamiseen. Henkilökohtaisia kirjeitä aiheettoman kehotuskirjeen saaneille ei lähetetty, koska niiden muodostamisen edellyttämä työ olisi vaarantanut aiheettomien vero- ja muiden seuraamusten estämisen. Verohallinnon mukaan kantelijalle ei määrätty veroseuraamuksia aiheettomasti lähetetyn selvityspyynnön perusteella ja se huolehti myös siitä, ettei muillekaan tullut niitä. Verohallinto pahoitteli aiheettomasta selvityspyynnöstä aiheutunutta haittaa ja vaivaa.

Verohallinnon eräessä toisessa asiassa antaman selvityksen mukaan oma-aloitteisen veroilmoitusten käsittely on automatisoitu. Verovelvollisille lähetettävät selvitys- ja kehotuskirjeet lähetetään automaattiossa ja niihin tulostuu yhteystiedoksi Verohallinnon palvelunumero. Kyseissä tapauksessa, koska kantelijan veroilmoituksissaan antama ristiriita ei selvityskehotuskirjeeseen annetun vastauksen perusteella poistunut, kantelijalle tehtiin automaattiossa päätös, jolla hänelle määrättiin vero ja veronkorotus. Myöhemmin kantelijan tekemän oikaisuvaatimuksen perusteella aiheeton vero ja korotus poistettiin.

Käsitykseni mukaan metsätalouden harjoittajien kohdalla oli vaarana, että automaatiosta aiheettomasti lähetetyt selvityskirjeet olisivat voineet johtaa näiden 11 000 verovelvollisen kohdalla automaattiossa tapahtuvaan aiheettomaan arvonlisäverojen maksuunpanoon veronkorotuksiin ja muine seuraamuksineen. Tässä tilanteessa oli perusteltua, että Verohallinto suuntasi voimavaransa siihen, etteivät aiheettomat kehotuskirjeet johtaneet automaattiossa tapahtuvaan arviomaksuunpanoon veronkorotuksiin ja muine viivästysseuraamuksineen.

Aiheettomat selvityspyynnöt ja niihin sisältyvä uhka arviomaksuunpanosta korotuksiin aiheuttivat merkittävälle joukolla veroverollisia suurta huolta ja vaivaa. Verohallinnon julkaisemien

tiedotteiden perusteella asiakkaan tuli kuitenkin itse arvioida, oliko hänen samansa selvityspyyntökirje aiheellinen ja aiheutuuko hänelle mahdollisesti puuttuvan ilmoituksen vuoksi myöhästymismaksu. Tiedotteiden mukaan asiakkaan ei tarvinnut olla yhteydessä Verohallintoon eikä hänelle tiedotteen ehtojen täytyessä aiheutunut myöhästymismaksua.

Kantelun mukaan Verohallinnon puhelinneuvonta ei osannut antaa asiassa ohjausta. Verohallinnon mukaan se ei voinut kantelun tietojen perusteella selvittää kantelussa tarkoitettua yhteydenottoa. Verohallinnon selvityksistä ei ilmene, millä tavalla se oli pyrkinyt varmistamaan sen, että Verohallinnon puhelinneuvonnasta oli tässä tilanteessa saatavalla asiantuntevaa ja asianmukaista neuvontaa. Käsitykseni mukaan tällaisessa tilanteessa, jossa merkittävälle joukolle verovelvollisia oli lähetetty aiheettomia kehotuskirjeitä, Verohallinnon asiakaspalvelun ohjauksella ja neuvonnalla oli erityisen korostettu merkitys. Mielestäni asiassa jäi epäily ja epävarmuus siitä, ettei Verohallinto ollut asianmukaisesti huolehtinut siitä, että sen asiakkaat olisivat saaneet puhelinneuvonnasta asiantuntevaa henkilökohtaista opastusta ja neuvontaa.

Hallintolain hyvän hallinnon perusteisiin kuuluvat hallinnon oikeusperiaatteet, viranomaisen palveluvelvollisuus ja palvelun asianmukaisuuden vaatimus sekä neuvontavelvollisuus. Palveluperiaatteen tarkoituksena on turvata viranomaispalvelujen saatavuus ja varmistaa, että asiointia järjestettäessä kiinnitetään riittävää huomiota hallinnossa asioivien tarpeisiin. Viranomaisen neuvontavelvollisuus velvoittaa erityisesti antaman menettelyllistä neuvontaa. Asiakkaan mahdolliset väärinkäsitykset menettelyllisistä kysymyksistä on pyrittävä oikaisemaan.

Luottamuksensuojaperiaatteen keskeisenä sisältönä on, että yksityisten tulee voida luottaa viranomaisten toiminnan oikeellisuuteen ja virheettömyyteen sekä viranomaisten tekemien hallintopäätösten pysyvyyteen. Periaatteen soveltamisessa on kysymys siitä, millä edellytyksillä yksityinen oikeussubjekti voi luottaa julkista valtaa käyttäen tehdyn päätöksen pysyvyyteen ja minäkäläinen turva tällä on viranomaisten toiminnan odottamattomia muutoksia vasta.

Verohallinto on lisännyt oma-aloitteisten verojen verotusmenettelyssä automaatiota siten, että kehotuskirjeet verovelvollisille ja myös verotuspäätökset korotuksineen määrätään ainakin joltain osin automaatiossa. Olen huolissani siitä, miten automaatiossa voidaan varmistua hyvän hallinnon ja verovelvollisen oikeusturvan toteutumisesta. Tämän vuoksi olen päättänyt ottaa omana aloitteenani tutkittavaksi hyvän hallinnon ja verovelvollisten oikeusturvan toteutumisen oma-aloitteisten verojen verotusmenettelyssä.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä esittämäni käsitykset Verohallinnon menettelystä sen tietoon.

Tässä tarkoituksessa lähetän Verohallinnolle jäljennöksen tästä päätöksestäni.